

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **Ing. P. R.**, zast. Mgr. Tomášem Markem, advokátem, se sídlem Na Hutích 661/9, Praha 6, proti žalovanému: **Krajský soud v Praze**, se sídlem náměstí Kinských 234/5, Praha 5, o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 12. 8. 2022, č. j. 51 A 42/2022-65,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á**.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Soudem ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Tomáši Markovi, advokátu, se sídlem Na Hutích 661/9, Praha 6, **s e p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti ve výši celkem 8.228 Kč. Tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do dvou měsíců od právní moci tohoto rozsudku. Náklady právního zastoupení žalobce nese stát.

Odůvodnění:

I. Shrnutí předcházejícího řízení

[1] Žalobou na ochranu před nezákonným zásahem se žalobce domáhal ochrany před nezákonným zásahem žalovaného, který měl spočívat v tom, že žalovaný za účelem vymožení daňového nedoplatku (soudního poplatku uloženého žalobci na základě usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 25. 10. 2019, č. j. 44 A 73/2019 - 23) zvolil způsob vymáhání prostřednictvím soudního exekutora. Podle žalobce nelze tento postup považovat za přiměřený a nejméně zatěžující způsob vymáhání daňového nedoplatku v bagatelní výši. Žaloba byla podána včas, jelikož exekuční řízení nebylo dosud pravomocně

zastaveno a daňový nedoplatek je nadále vymáhán, a proto se jedná o neukončený trvající zásah.

[2] Krajský soud v Praze shora označeným usnesením žalobu odmítl, neboť dospěl k závěru, že byla podána opožděně. Soud shledal, že žalobcem tvrzený zásah představuje jednorázový a neopakující se úkon, který spočívá ve volbě způsobu vymáhání daňového nedoplatku prostřednictvím soudního exekutora. Tento postup je třeba důsledně odlišovat od probíhajícího exekučního řízení, které bylo zahájeno až doručením exekučního návrhu exekutorovi. Počátek subjektivní dvouměsíční lhůty pro podání žaloby je tak určen okamžikem, kdy se povinný (žalobce) poprvé dozvěděl o tom, že oprávněný přistoupil k vymáhání daňového nedoplatku prostřednictvím soudního exekutora. Podle doručení obsažené v soudním spisu bylo vyrozumění o zahájení exekuce doručeno žalobci v pondělí 10. 1. 2022 (viz č. l. 61 soudního spisu). Nejpozději tímto dnem se tedy žalobce dozvěděl o tom, že žalovaný přistoupil podle § 175 zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, k vymáhání daňového nedoplatku prostřednictvím soudního exekutora. Dvouměsíční subjektivní lhůta pro podání žaloby tak marně uplynula již ve čtvrtek 10. 3. 2022, a žaloba podaná dne 2. 5. 2022 k Městskému soudu v Praze byla opožděná.

II. Obsah kasační stížnosti

[3] Žalobce (dále též „stěžovatel“) napadl výše uvedené usnesení krajského soudu kasační stížností, ve které namítl, že mu nebylo řádně doručeno vyrozumění o zahájení exekuce, neboť v domovní schránce stěžovatele nebylo zanecháno Poučení o právních důsledcích souvisejících s obsahem zásilky a s nevyzvednutím zásilky, a to v rozporu s § 49 odst. 2 a 4 a § 50g zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále též „o. s. ř.“), ve spojení s § 52 zákona č. 120/2001, o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Dle judikatury přitom v takovém případě nenastaly účinky doručení předmětné výzvy, a stěžovateli tak nemohla začít běžet lhůta pro podání žaloby. Stěžovatelem podaná žaloba tedy byla podána včas. Nepodání návrhu na zastavení exekuce žalovaným u soudního exekutora a pokračování ve vymáhání bagatelní částky žalovaným prostřednictvím soudního exekutora představuje trvající nepřetržitý stav, jde tedy o trvající neukončený nezákonný zásah. Jedná se o zásah trvající zejména z důvodu, že následky tohoto zásahu přesahují okamžik volby nepřiměřeného způsobu vymáhání. Volba způsobu exekuce je imanentně obsažena v nezákonném vedení exekuce. S volbou vymáhání je spojeno právě to vymáhání, tudíž byl-li zvolen nepřiměřený způsob vymáhání, pak se jedná o nepřiměřený způsob po celou dobu vymáhání a celá tato doba vymáhání je trvajícím zásahem. Následky v nynější věci napadeného nezákonného zásahu, který je představován volbou nepřiměřeného způsobu vedení exekuce, tedy trvají v podobě samotného vedení exekuce.

[4] Stěžovatel požádal dne 15. 8. 2022 soud o prominutí lhůty z důvodu dočasné nepřítomnosti, kdy současně učinil úkon, který po něm požadoval soud v usnesení č. j. 51 A 42/2022 - 62. Tedy objasnil a doložil, že jeho správní žaloba je podána včas a proti kterým konkrétním nezákonným zásahům žalovaného směřuje. Jak navíc plyne z obsahu soudního spisu, nebylo ve věci provedeno ústní jednání tohoto soudu za účasti účastníků řízení, proto napadené usnesení nebylo vyhlášeno a ani nebylo v době podání žádosti o prominutí lhůty stěžovateli doručeno. Napadené usnesení je v rozporu se zásadou zákonem

pokračování

stanoveného postupu soudu a se zásadou zákazu překvapivého postupu a rozhodování soudu.

III. Posouzení kasační stížnosti

[5] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatel je v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. zastoupen advokátem.

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] Nejvyšší správní soud předně upozorňuje na pro danou věc zásadní závěry, které vyslovil rozšířený senát zdejšího soudu v rozsudku ze dne 20. 12. 2022, č. j. 10 As 25/2020 – 61, č. 4435/2023 Sb. NSS. V této věci konkrétně rozšířený senát projednával otázku, zda samotná volba způsobu vymáhání nedoplatku prostřednictvím soudního exekutora dle § 175 odst. 1 daňového řádu může být pojmově zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s., tedy otázku, která je pro nyní projednávanou věc klíčová. Stěžovatel v nyní souzeném případě totiž spatřoval nezákonný zásah právě ve skutečnosti, že žalovaný za účelem vymožení soudního poplatku zvolil způsob vymáhání prostřednictvím soudního exekutora [§ 175 odst. 1 daňového řádu]. Rozšířený senát přitom dospěl k závěru, že „podání exekučního návrhu správcem daně jako oprávněným podle § 175 odst. 1 daňového řádu, je-li vymáhán daňový nedoplatek, nemůže být zásahem podle § 82 s. ř. s.“ Jak dále uvedl rozšířený senát v odůvodnění citovaného rozsudku: „Z definičních znaků zásahu ve smyslu § 82 s. ř. s. je pro posouzení věci klíčové kritérium přímosti zaměření jednání správního orgánu vůči jednotlivci či přímosti zasažení jednotlivce. Jednání správního orgánu se k naplnění tohoto kritéria musí ve sféře práv a povinností jednotlivce projevit bezprostředně, byť k přímému zásahu může dojít až v důsledku uvedeného jednání (...). Mezi jednáním správního orgánu a jeho následkem v podobě přímého zásahu do práv nemůže tedy být žádný další zprostředkující mechanismus, který by účinky jednání mohl omezit, modifikovat či zcela vyloučit. V nyní projednávaném případě však právě takový zprostředkující mechanismus existuje – je jím samotné exekuční řízení. V exekučním řízení o tom, zda vůbec bude na základě exekučního návrhu správního orgánu vůči jednotlivci postupováno, rozhoduje jednak exekutor (§ 39 exekučního řádu), jednak soud (v součinnosti se soudním exekutorem). Exekuční návrh se ve sféře povinného projeví až ve chvíli, kdy je na jeho základě pověřen soudní exekutor (...). Do té doby se projevuje jen jako brozba, že brzy může být soudní exekutor pověřen, a v podobě zanesení údajů o návrhu na zahájení exekučního řízení do neveřejné evidence. Podání exekučního návrhu tedy patří k těm typům aktů, které samy o sobě (ještě) do práv jednotlivce přímo nezasahují nebo jejichž přímý účinek je natolik nepatrný, že je nelze mít za zásah ve smyslu § 82 s. ř. s. (...)“ (podtržení doplněno).

[8] Stěžovatel se tedy v daném případě domáhal ochrany před nezákonným zásahem ve věci, která nemohla být pojmově nezákonným zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s., bylo tedy na místě žalobu odmítnout a krajský soud postupoval správně, pokud tak učinil. Na tomto závěru ničeho nemění skutečnost, že krajský soud žalobu odmítl z důvodu opožděnosti dle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. V tomto smyslu Nejvyšší správní soud pouze koriguje důvod odmítnutí žaloby, která měla být odmítnuta z důvodu dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.,

neboť nebyla splněna podmínka řízení spočívající v přípustitelném (plausibilním) tvrzení nezákonného zásahu (srov. výše citovaný rozsudek RS NSS č. j. 10 As 25/2020 - 61). V dané věci přitom kasační soud neseznal jiné důvody, které by měly vést ke zrušení napadeného usnesení, než pouze skutečnost, že krajský soud odmítnutí návrhu ve věci odůvodnil nesprávným ustanovením s. ř. s., resp. odmítl jej pro opožděnost namísto nesplnění podmínek řízení. Podle konstantní judikatury Nejvyššího správního soudu by však zrušení rozhodnutí krajského soudu pouze z důvodu odmítnutí žaloby z nesprávného důvodu ve smyslu § 46 odst. 1 s. ř. s. bylo v rozporu se zásadou procesní ekonomie (viz např. rozsudek NSS ze dne 3. 2. 2006, č. j. 1 Afs 129/2004 - 76, č. 1476/2008 Sb. NSS). Proto Nejvyšší správní soud pouze důvod odmítnutí žaloby korigoval, aniž by přistoupil ke zrušení napadeného usnesení, jak je uvedeno výše.

[9] Vzhledem k důvodnosti odmítnutí žaloby v souzené věci jsou jakékoli polemiky stěžovatele ohledně neúčinnosti doručení vyrozumění o zahájení exekuce, jakož i další související námitky napadající postup žalovaného, nepřipadné. Jak bylo zdůrazněno výše, stěžovatelem vytýkaný postup žalovaného spočívající v tom, že žalovaný za účelem vymožení soudního poplatku zvolil způsob vymáhání prostřednictvím soudního exekutora, nemůže být nezákonným zásahem ve smyslu § 82 s. ř. s., proto jakékoli námitky v této souvislosti nejsou v dané věci relevantní, a zdejší soud se jimi proto více nezabýval. Pouze na okraj soud odkazuje na bod 40 opakovaně citovaného rozsudku rozšířeného senátu, kde se s odkazem na judikaturu civilních soudů vysvětluje, že stěžovatel jako povinný v exekučním řízení může shodnou argumentaci týkající se nepřiměřenosti způsobu vymáhání pohledávky ve smyslu § 175 odst. 1 daňového řádu účinně uplatnit právě v exekučním řízení, např. návrhem na zastavení exekuce.

IV. Závěr a náklady řízení

[10] Uplatněné důvody kasační stížnosti tak nebyly zjištěny, a Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

[11] Současně v souladu s § 120 a § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatel v něm neměl úspěch a žalovanému v něm žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly.

[12] Nejvyšší správní soud rozhodl o odměně a náhradě hotových výdajů ustanoveného zástupce stěžovatele Mgr. Tomáše Marka, který byl stěžovateli ustanoven usnesením zdejšího soudu ze dne 23. 9. 2022, č. j. 4 Afs 243/2022 - 14. Ustanovenému zástupci se podle § 35 odst. 10 s. ř. s. s přihlédnutím k § 7 bodu 5, § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. b) a d) ve spojení s odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), přiznává odměna za zastupování celkem ve výši 6.200 Kč za dva úkony právní služby tj. převzetí a příprava zastoupení a doplnění kasační stížnosti. Zástupci se dále za tyto úkony přiznává dle § 13 odst. 4 advokátního tarifu paušální náhrada hotových výdajů ve výši 2 x 300 Kč. Soud ověřil, že zástupce stěžovatele je plátcem DPH, přiznaná odměna a náhrada hotových výdajů se tedy zvyšuje o částku odpovídající této dani (21%).

pokračování

[13] Nejvyšší správní soud nepřiznal zástupci stěžovatele požadovanou odměnu za vyjádření ve věci na výzvu soudu ze dne 3. 10. 2022, neboť se nejednalo o podání ve věci samé ve smyslu § 11 odst. 1 písm. d) advokátního tarifu, ale pouze o prosté sdělení, jehož obsahem byla informace, že stěžovatel nevznáší námitku podjatosti vůči ve věci ustanoveným soudcům. Nejvyšší správní soud současně neuznal jako samostatný úkon právní služby nahlížení do spisu. Takový úkon není v advokátním tarifu výslovně uveden. Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 27. 4. 2006, č. j. 6 Azs 177/2005 - 50, uvedl, že podle advokátního tarifu odměna za nahlížení do spisu nenáleží. Proti tomuto rozhodnutí byla podána ústavní stížnost, kterou Ústavní soud usnesením ze dne 30. 7. 2008, sp. zn. I. ÚS 398/06, odmítl jako zjevně neopodstatněnou s tím, že „*nahlížení do spisu je z povahy věci součástí převzetí zastoupení nebo obhajoby a tedy předpokládá splnění výše uvedené podmínky, tj. první porady s klientem.*“ Ke stejnému závěru dospěl Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 29. 4. 2008, č. j. 5 Azs 33/2008 - 40, ve kterém konstatoval, že nahlédnutí do spisu „*je třeba považovat za součást úkonu právní služby spočívajícího v převzetí a přípravě zastoupení dle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu nikoli za samostatný úkon právní služby.*“ Vzhledem k tomu, že ustanovený zástupce stěžovatele neprokázal (ani netvrdil), že proběhla první rada s klientem, která je v rámci právního úkonu převzetí a příprava zastoupení předpokládána v § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu, považoval Nejvyšší správní soud za převzetí a přípravu zastupování až studium spisu dne 7. 10. 2022, které v daném případě nahradilo první radu s klientem (k tomuto postupu srovnej usnesení NSS ze dne 4. 12. 2007, č. j. 9 Azs 145/2007 - 53). Ve vztahu k nahlížení do spisu byly tedy naplněny podmínky toliko pro přiznání odměny za úkon dle § 11 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu (k povaze nahlížení do spisu ve vztahu k přípravě věci srov. usnesení NSS ze dne 16. 8. 2007, č. j. 6 Azs 62/2007 - 57, ze dne 23. 7. 2008, č. j. 2 Azs 50/2008 - 64, ze dne 26. 6. 2018, č. j. 8 As 284/2017 - 105, či zmiňovaný rozsudek č. j. 5 Azs 33/2008 - 40). Právo na náhradu cestovného v souvislosti s nahlížením do spisu ustanovený zástupce neuplatnil.

[14] Výše celkové odměny ustanoveného zástupce a náhrady jeho hotových výdajů proto činí 8.228 Kč. Tato částka bude ustanovenému zástupci vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do dvou měsíců ode dne právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. května 2023

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu